

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Dienen personenvennootschap[p]en ook onder het bereik van het enquêterecht te vallen?

Koster, H.; Faure, M.; Hamers, J.; Olaerts, M.; Verbrugh, M.

Citation

Koster, H. (2022). Dienen personenvennootschap[p]en ook onder het bereik van het enquêterecht te vallen? In M. Faure, J. Hamers, M. Olaerts, & M. Verbrugh (Eds.), *Uitgave vanwege het Instituut voor Ondernemingsrecht* (pp. 123-131). Deventer: Wolters Kluwer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3513212>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3513212>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Dienen personenvennootschappen ook onder het bereik van het enquêterecht te vallen?

Harold Koster¹

1. Inleiding

Kid Schwarz heeft zich als hoogleraar ondernemingsrecht met veel aspecten van het ondernemingsrecht bezig gehouden in talloze geschriften, colleges, symposia en leergangen en zal dat vermoed ik nog jaren blijven doen. Een van de vele juridische thema's waarvoor Kid Schwarz zich interesseert is de personenvennootschap.² Zo schreef hij over het destijds voorliggende wetsvoorstel personenvennootschapsrecht in 2009:

*“De aanpassing van het recht met betrekking tot de personenvennootschappen blijkt geen eenvoudige operatie. (...) Maar vooral zien we de trend om maatschappen om te bouwen tot rechtsvormen met volledige rechtspersoonlijkheid, al dan niet naar Nederlands recht.”*³

Ook het enquêterecht is een onderdeel van het ondernemingsrecht waar Kid Schwarz zich mee bezig houdt.⁴ In deze bijdrage ter ere van Kid Schwarz deel ik graag enkele gedachten over deze beide levendige onderdelen van het Nederlandse rechtspersonen- en vennootschapsrecht. Het recente consultatievoorstel (hierna: voorstel) voor herziening van het personenvennootschapsrecht vormt een mooie aanleiding voor een bijdrage aan deze bundel.⁵ Onderdeel van dit voorstel is dat personenvennootschappen rechtspersoonlijkheid krijgen. Een vraag die bij mij opkwam is of personenvennootschappen dan ook niet onder het enquêterecht dienen te vallen.⁶ In deze bijdrage onderzoek ik dit.

¹ Verbonden aan de Universiteit Leiden.

² Zie onder meer van zijn hand: De stille vennootschap en de opvolging door erfgenamen in de OV; noodzaak tot aanpassing van het wetsvoorstel Titel 13 Boek 7 BW, *Tijdschrift voor vennootschapsrecht, rechtspersonenrecht en ondernemingsbestuur*, 2010/1, p. 23 – 29; Het nieuwe personenvennootschapsrecht; enige kritische bemerkingen, In: *Met Recht, Liber Amicorum Theo Raaijmakers*, 2009, p. 448 – 460; Het einde van de Nederlandse CV, *Ondernemingsrecht* 2008/15, p. 542 – 547; en Personenvennootschappen in beweging, *Accounting* 2003/12.

³ C.A. Schwarz, Het nieuwe personenvennootschapsrecht; enige kritische bemerkingen, In: *Met Recht, Liber Amicorum Theo Raaijmakers*, 2009, p. 4.

⁴ Recentelijk door zijn betrokkenheid bij de cursus 'Procederen bij de Ondernemingskamer' op 8 oktober 2021 waar hij als docent optrad samen met A. Vink.

⁵ Zie <https://www.internetconsultatie.nl/moderniseringpersonenvennootschap>.

⁶ Ik merk op dat in 1994 al wel in de wet is opgenomen en vastgelegd in art. 2:345 lid 1 BW dat de Ondernemingskamer een onderzoek kan bevelen naar het beleid en de gang van zaken van een rechtspersoon, hetzij in de gehele omvang daarvan, hetzij met betrekking tot een gedeelte of een bepaald tijdvak, en dat onder het beleid en de gang van zaken van een rechtspersoon 'mede zijn begrepen' het beleid en de gang van zaken van een commanditaire vennootschap of een vennootschap onder firma waarvan de rechtspersoon volledig

2. De voorgestelde herziening van het personenvennootschappenrecht

2.1 Enkele historische achtergronden⁷

De huidige wetgeving over personenvennootschappen dateert van 1838 en is toe aan herziening.⁸ In de laatste vijftig jaar zijn twee wetgevingstrajecten gestart om tot herziening van deze archaïsche wetgeving te komen. Een in de jaren zeventig van de vorige eeuw, het voorstel van Van der Grinten, en een tweede, het voorstel van Maeijer, eind jaren negentig van de vorige eeuw. Helaas is de behandeling van beide voorstellen vroegtijdig tot een einde gekomen. Bij de intrekking van het voorstel van Maeijer wees de minister van Justitie erop dat er kritiek was dat de voorgestelde regeling te knellend werd geacht voor bestaande maatschappen en vennootschappen onder firma en dat deze regeling tot onnodige kosten zou leiden. Daarnaast werden er vragen gesteld over de helderheid en bruikbaarheid van het wetsvoorstel en over nut en noodzaak.⁹ De minister verduidelijkte verder:

*“Het doel van wetgeving op het terrein van het vennootschapsrecht is enerzijds om ondernemers een juridische infrastructuur te bieden waardoor zij in staat worden gesteld hun activiteiten ten volle te ontplooien en anderzijds om de bij de vennootschap betrokkenen - vennoten respectievelijk aandeelhouders, crediteuren - voldoende bescherming te bieden tegen (machts)misbruik. Tussen beide doelstellingen dient een zeker evenwicht te bestaan.”*¹⁰

De minister voegde daaraan toe dat de voorgestelde regeling weinig steun kreeg van de beoogde gebruikers, met name ondernemers in het midden- en klein bedrijf, en dat VNO-NCW en MKB Nederland er ook weinig heil in zagen. Het voorstel van Maeijer heeft de eindstreep (mede) daardoor niet gehaald, maar duidelijk is dat er toch iets moet gebeuren. De

aansprakelijke vennoot is. In de jurisprudentie zijn enkele zaken gepubliceerd waarin dit het geval was. Zie onder meer: OK 19 mei 2004, ARO 2004/76; OK 20 juli 2007, ARO 2007/124; OK 10 februari 2011, ARO 2011/33; en OK 11 mei 2011, ARO 2011/82.

⁷ Voor deze paragraaf is mede gebruik gemaakt van H. Koster, Herziening personenvennootschappen: Nieuwe ronde, nieuwe kansen?, *WPNR* 2012/6941.

⁸ Kroeze spreekt in dat kader over een verouderde, onvolledige, onduidelijke en versnipperde regeling. M.J. Kroeze, *De ingetrokken wetsvoorstellen over titel 7.13: een bron van recht*, *Ondernemingsrecht* 2012-6, nr. 43.

⁹ Brief van de minister van Justitie van 5 september 2011, *Kamerstukken I* 2011/12, 31 065, C.

¹⁰ Brief van de minister van Justitie van 5 september 2011, *Kamerstukken I* 2011/12, 31 065, C.

huidige wet dateert van 1838 en is op tal van aspecten onvolledig, onduidelijk of zelfs achterhaald.¹¹

2.2 De voorgestelde herziening op hoofdlijnen

Op 21 februari 2019 is het conceptwetsvoorstel modernisering personenvennootschappen en voorontwerp memorie van toelichting ter consultatie gepubliceerd.¹² De consultatieperiode eindigde op 31 mei 2019. Sindsdien is het wachten op het wetsvoorstel. Het doel van de voorgestelde regeling is een moderne, toegankelijke regeling te creëren die ondernemers faciliteert, passende bescherming biedt aan schuldeisers en zekerheid aan het handelsverkeer biedt. Een belangrijke aanpassing betreft de toekenning van rechtspersoonlijkheid aan de personenvennootschap. Een vennootschap die niet is ingeschreven in het handelsregister kan geen registergoederen verkrijgen of erfgenaam zijn zolang zij niet is ingeschreven in dat handelsregister. Dit deel van de voorgestelde regeling sluit aan bij de regeling van de informele vereniging. Een stille vennootschap is dus wel een rechtspersoon, maar er gelden beperkingen. Daarnaast wordt het mogelijk om vruchtgebruik en pandrecht te vestigen op de rechtsverhouding van de vennoten met de vennootschap.

Het voorstel gaat uit van de rechtsvormbenaming vennootschap. Vennootschap wordt gedefinieerd als de overeenkomst tot samenwerking tot de uitoefening van een beroep of bedrijf met inbreng door ieder van de partijen, vennoten, met het oogmerk voordeel te behalen en dit met elkaar te delen. Een vennootschap tot de uitoefening van een bedrijf kan als vennootschap onder firma worden aangeduid en een vennootschap tot de uitoefening van een beroep kan als maatschap worden aangeduid. De commanditaire vennootschap wordt omschreven als een vennootschap waaraan naast een vennoot een commanditaire vennoot deelneemt, die in principe niet verbonden is voor de verbintenissen van de vennootschap jegens derden. Anders dan het huidig recht kunnen vennootschap en commanditaire vennootschap zowel voor beroeps-als bedrijfsactiviteiten worden gebruikt. De voorgestelde regeling kan bovendien zowel op een stille als een openbare vennootschap worden toegepast.

¹¹ Ik verwijz naar Van Olffen, Van Solinge en Nieuwe Weme voor de uitleg waarom dit het geval is. Zie van deze auteurs *Flex BV en Personenvennootschap op de tocht*, WPNR (2011) 6899, p. 729-730. Zie hierover ook B.F. Assink, *Legislative Maneuvering - Doe Es Effe Normaal Man!*, post 2011/55 Dutch corporate law blog 'The Defining Tension'.

¹² Zie <https://www.internetconsultatie.nl/moderniseringpersonenvennootschap>.

Voor de winstverdeling geldt dat de vennoten voor een gelijk deel in het resultaat van de vennootschap delen en de vaststelling van het bedrag van ieders deel geschiedt bij besluit. De bevoegdheid tot vaststelling kan niet aan derden worden toegekend. Iedere vennoot heeft na de vaststelling van het winstdeel recht op uitkering. Betreffende vertegenwoordiging geldt dat over zaken die buiten de normale bedrijfsvoering vallen de vennoten gezamenlijk besluiten. Voor zaken die binnen de normale bedrijfsvoering vallen, zijn de vennoten afzonderlijk bevoegd. De vennoten kunnen hierover evenwel andere afspraken maken. Een andere wijziging betreft dat wordt vastgelegd dat een commanditaire vennoot handelingen voor de vennootschap mag verrichten op basis van een door de andere vennoten verstrekte volmacht.

Hoofdregel qua aansprakelijkheid is dat vennoten hoofdelijk verbonden zijn voor de schulden van de vennootschap, voor zover aannemelijk is dat de vennootschap de schuld niet zal voldoen. Een vennoot is verbonden voor verbintenissen van de vennootschap jegens derden die zijn ontstaan na zijn toetreden. Aanvullend gaat gelden voor opdrachten dat in beginsel naast de vennootschap alleen de vennoot aansprakelijk is aan wie door de wederpartij de opdracht is toevertrouwd, tenzij anders is afgesproken. Voorts geldt dat vennoten van een vennootschap die niet is ingeschreven in het handelsregister die op een voor derden duidelijke kenbare wijze onder een door haar gevoerde naam aan het rechtsverkeer deelneemt, zonder beperking naast de vennootschap hoofdelijk verbonden voor verbintenissen jegens derden zijn, tenzij de derde wist van zodanige beperking.

Uittreding leidt in beginsel niet langer tot algehele ontbinding van de personenvennootschap. Een rechtsvordering tegen een uitgetreden vennoot tot nakoming van ten tijde van zijn uittreden bestaande verbintenissen van de vennootschap, verjaart op het tijdstip dat ook de rechtsvordering tegen de vennootschap verjaart, en in ieder geval door verloop van vijf jaren na de aanvang van de dag volgend op die waarop zijn uittreden in het handelsregister is ingeschreven. Ontstaat een rechtsvordering na die inschrijving, dan begint op dat tijdstip die verjaringstermijn te lopen.

2.3 Rechtspersoonlijkheid voor personenvennootschappen

Een belangrijke wijziging die wordt voorgesteld is de toekenning van rechtspersoonlijkheid aan de personenvennootschap. In het voorgestelde art. 803 is bepaald dat de vennootschap een rechtspersoon is en dat inbreng en hetgeen ten behoeve van de vennootschap wordt verworven, tot het vermogen van de vennootschap behoort. Hierdoor kunnen goederen op

naam van de vennootschap worden gesteld. Een vennootschap die echter niet is ingeschreven in het handelsregister kan geen registergoederen verkrijgen en kan geen erfgenaam zijn.

Wij kennen in Nederland een gesloten stelsel van rechtspersonen. Aldus geldt om als rechtspersoon aangemerkt te kunnen worden, dat een rechtsvorm als zodanig moet worden aangewezen. Dat geschiedt dus in het voorstel. Voor het toekennen van rechtspersoonlijkheid wordt reeds lange tijd gepleit, omdat het de toe- en uittreding van vennoten vereenvoudigt.¹³ Rechtspersoonlijkheid van de personenvennootschap maakt een einde aan de noodzaak om bij een wisseling van vennoten een aandeel in de tot de vennootschappelijke gemeenschap behorende goederen te leveren aan de voortzettende respectievelijk toetredende vennoten.¹⁴

3. Het Nederlandse enquêterecht

3.1 De kernelementen van het enquêterecht

Het Nederlandse enquêterecht is een belangrijk middel in de praktijk waarmee ingegrepen kan worden in de vennootschapsrechtelijke organisatie. Het enquêterecht is geïntroduceerd in het Wetboek van Koophandel in 1929 en later overgebracht naar Boek 2 BW en daar verder uitgebouwd. In de Ogem beschikking formuleerde de Hoge Raad de doeleinden van het enquêterecht als volgt:

*“Bij de beoordeling van deze middelen moet worden vooropgesteld dat de wetgever blijkens de ontstaansgeschiedenis van de regeling van het enquêterecht, zoals deze is neergelegd in Boek 2 BW, als doeleinden van een enquête niet slechts heeft beschouwd de sanering van en het herstel van gezonde verhoudingen door maatregelen van reorganisatorische aard binnen de onderneming van de betrokken rechtspersoon, maar tevens de opening van zaken en de vaststelling bij wie de verantwoordelijkheid berust voor mogelijk blijkend wanbeleid, terwijl bovendien van de mogelijkheid van de instelling van een enquête een preventieve werking zou kunnen uitgaan.”*¹⁵

¹³ Zie hierover W.J.M. van Veen, Rechtspersoonlijkheid van de personenvennootschap, *Ondernemingsrecht* 2019/107.

¹⁴ Dit effect zou ook via het goederenrecht bereikt kunnen worden. Bijvoorbeeld kan wettelijk worden vastgelegd dat bij het uittreden van een vennoot haar aandeel in de goederen van vennootschap van rechtswege verblijft bij de voortzettende vennoten respectievelijk dat de toetredende vennoot van rechtswege dit aandeel verkrijgt.

¹⁵ HR 10 januari 1990, ECLI:NL:HR:1990:AC1234, *NJ* 1990, 466.

Naast de doeleinden van het enquêterecht is er ook de strekking van het enquêterecht.¹⁶ Dit zijn van elkaar te onderscheiden begrippen, die wel nauw met elkaar in verband staan.¹⁷ De enquêteregeling strekt ertoe volgens de Hoge Raad om het beleid en de gang van zaken binnen de vennootschap te beoordelen en gezonde verhoudingen tussen aandeelhouders, bestuur en commissarissen van een vennootschap te stimuleren.¹⁸ De bescherming van een minderheid van aandeelhouders of certificaathouders tegen (mogelijk) machtsmisbruik door de meerderheid is hier onderdeel van.¹⁹ Bij de invulling van de strekking van het enquêterecht komt het vooral aan op de economische werkelijkheid.²⁰

Van groot belang in de praktijk is dat met het enquêterecht kan worden ingegrepen in de vennootschapsrechtelijke organisatie door het treffen van onmiddellijke voorzieningen of eindvoorzieningen. Een onmiddellijke voorziening kan voor ten hoogste de duur van het geding worden opgelegd indien gelet op de belangen van de rechtspersoon en degenen die krachtens de wet en de statuten bij zijn organisatie zijn betrokken een dergelijke voorziening vereist is in verband met de toestand van de rechtspersoon of in het belang van het onderzoek. Er dient dan wel sprake te zijn dat naar het oordeel van de Ondernemingskamer er gegronde redenen zijn om aan een juist beleid of juiste gang van zaken te twijfelen.²¹

Voorbeelden van dergelijke (niet limitatief afgebakende) onmiddellijke voorzieningen zijn schorsing van bestuurders of commissarissen en benoeming van tijdelijke bestuurders of commissarissen, al dan niet met doorslaggevende stem. Voorts noem ik schorsing van het stemrecht en schorsing of verbod van (de uitvoering van) besluiten. De eindvoorzieningen zijn limitatief vastgelegd in de wet en zijn: i) schorsing of vernietiging van een besluit van de bestuurders, van commissarissen, van de algemene vergadering of van enig ander orgaan van de rechtspersoon; ii) schorsing of ontslag van een of meer bestuurders of commissarissen; iii) tijdelijke aanstelling van een of meer bestuurders of commissarissen; iv) tijdelijke afwijking

¹⁶ Zie HR 6 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF9440 (Scheipar); HR 4 februari 2005, ECLI:NL:HR:2005:AR8899 (Landis); HR 6 december 2013, ECLI:NL:HR:2013:1586 (Fortis); en HR 11 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:905 (Slotervaartziekenhuis).

¹⁷ Zie hierover ook rov. 3.22 -3.26 van de conclusie van AG Timmerman (ECLI:NL:PHR:2019:1059) bij de SNS beschikking.

¹⁸ Zie rov. 4.3.3 van de Fortis beschikking.

¹⁹ Zie rov. 5.3.2 van de Slotervaartziekenhuis beschikking.

²⁰ Zie rov. 5.3.4 van de Landis beschikking.

²¹ Is nog geen onderzoek gelast, dan wordt een onmiddellijke voorziening slechts getroffen indien er naar het voorlopig oordeel van de Ondernemingskamer gegronde redenen zijn om aan een juist beleid of juiste gang van zaken te twijfelen, zie art. 2:349a lid 3 BW.

van de door de Ondernemingskamer aangegeven bepalingen van de statuten; v) tijdelijke overdracht van aandelen ten titel van beheer; en vi) ontbinding van de rechtspersoon.

Daarnaast kan een onderzoek worden bevolen op schriftelijk verzoek van degenen die krachtens de artikelen 2:346 en 2:347 BW daartoe bevoegd zijn. De Ondernemingskamer kan dan een of meer personen benoemen tot het instellen van een onderzoek naar het beleid en de gang van zaken van een rechtspersoon. Dit kan voor de gehele omvang maar ook met betrekking tot een gedeelte of een bepaald tijdvak.

Voorts kan de Ondernemingskamer wanbeleid vaststellen. Er dient sprake te zijn van zodanig onzorgvuldig/laakbaar handelen dat in strijd met ‘elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap’²² is gehandeld. Hiervan kan ook bij een enkele gedraging al sprake zijn. Onder wanbeleid valt voorts niet alleen het beleid van bijvoorbeeld het bestuur, maar ook een patstelling in de algemene vergadering. Het wanbeleid dient uit het onderzoeksverslag te blijken, maar hoeft daar niet per se uitsluitend op gebaseerd te zijn.

3.2 Het toepassingsbereik van het enquêterecht

Op basis van destijds art. 53 en 54c WvK 1929 was de enquêteregeling slechts dwingendrechtelijk van toepassing op NV’s met aandelen aan toonder. Was sprake van een NV met aandelen op naam, dan gold de enquêteregeling alleen indien de statuten dat toestonden. In 1971 werd de enquêteregeling dwingendrechtelijk van toepassing verklaard op alle NV’s en ook op de coöperatie, destijds nog coöperatieve vereniging geheten. De reden voor de uitbreiding naar coöperaties was dat deze rechtspersonen ook ‘ondernemingen van betekenis’ drijven.²³ Voorts werd, toen in 1971 de BV werd geïntroduceerd, de enquêteregeling ook van toepassing verklaard op de BV. Bij de invoering van Boek 2 BW in 1976 werd de regeling vervolgens van toepassing verklaard op de onderlinge waarborgmaatschappij. Als reden werd genoemd dat aangezien de onderlinge waarborgmaatschappij nu ook in Boek 2 BW wordt geregeld, “en wel op dezelfde wijze als de coöperatieve vereniging, zijn er geen termen meer aanwezig om in deze een onderscheid te maken tussen beide rechtspersoonvormen.”²⁴ Ten slotte is het bereik van de enquêteregeling in 1994 uitgebreid tot verenigingen en stichtingen die een onderneming in stand houden

²² HR 10 januari 1990, *NJ* 1990, 466 (Ogem).

²³ Zie GS Rechtspersonen, art. 2:344 BW, aant. 1.3.

²⁴ Bundel NV en BV, Wetsgeschiedenis, p. IXj-Titel 7 (2.6.)-1 (MvT).

waarvoor op grond van de WOR een ondernemingsraad moet worden ingesteld. De motivering luidde dat niet valt in te zien:

“dat er tussen de door stichtingen en verenigingen in stand gehouden arbeidsorganisaties en ondernemingen en de ondernemingen van de in artikel 344 genoemde rechtspersonen een zodanig onderscheid zou bestaan, dat daardoor zou kunnen worden gerechtvaardigd dat in geval van wanbeleid in de eerstbedoelde ondernemingen het enquêterecht niet als middel van redres zou kunnen worden aangewend.”²⁵

Later zei de staatssecretaris hierover nog het volgende:

“Tussen commerciële ondernemers en niet op het maken van winst gerichte verenigingen en stichtingen bestaan wel wezenlijke verschillen, zowel in doel als in middelen. Deze verschillen vervagen echter naarmate de organisatie van een vereniging of stichting een meer bedrijfsmatig karakter heeft. Met het oog op de belangen van de bij de organisatie betrokkenen – in het bijzonder de werknemers – zal de rechtspersoon haar werkzaamheden mede moeten richten op de continuïteit van zijn bedrijf. De wijze waarop hij dit doet, kan worden getoetst aan normen die vergelijkbaar zijn en veelal samenvallen met de beginselen van behoorlijk ondernemerschap die gelden voor commerciële ondernemers. Het enquêterecht is ook hier een passend middel om de naleving van die normen te controleren en zo nodig af te dwingen.”²⁶

4. Uitbreiding bereik enquêterecht naar personenvennootschappen?

Onderdeel van het voorstel is dat personenvennootschappen rechtspersoonlijkheid krijgen. Dienen personenvennootschappen dan ook niet onder het enquêterecht te vallen? Ik meen van wel en zal dat hierna toelichten.²⁷ Ten eerste, evenals BV's, NV's en coöperaties kunnen personenvennootschappen ook 'ondernemingen van betekenis' drijven en de doeleinden en strekking van het enquêterecht lijken eveneens toepasselijk op personenvennootschappen.

²⁵ Kamerstukken II 1991/92, 22 400, nr. 3, p. 4.

²⁶ Kamerstukken II 1992/93, 22 400, nr. 6, p. 10.

²⁷ Overigens is over deze vraag al wel eens in het parlement gediscussieerd. Het feit dat personenvennootschappen geen rechtspersoonlijkheid (destijds, evenals nu) kennen, was van belang in die discussies. Het van toepassing verklaren werd niet als praktisch gezien en ook zag men juridische bezwaren. Zie hierover GS Rechtspersonen, art. 2:344 BW, aant. 1.8.1 en 1.8.2. Zie ook Bundel NV en BV, Wetsgeschiedenis, p. IXa-10 en 48, evenals Kamerstukken II 1992/93, 22 400, nr. 6, p. 4.

Van belang is voorts dat de Ondernemingskamer met de onmiddellijke voorzieningen zeer effectief en daadkrachtig op kan treden in geschillen rondom de rechtspersoon. Vennoten van een personenvennootschap kunnen daar ook baat bij hebben. Zeker nu bij personenvennootschappen, evenals bij BV's waar veruit de meeste enquêtes worden verzocht, veelal sprake is van een (meer) besloten verhouding tussen vennoten.

En als voor stichtingen en verenigingen geldt dat niet valt in te zien “dat er tussen de door stichtingen en verenigingen in stand gehouden arbeidsorganisaties en ondernemingen en de ondernemingen van (...) (HK: de NV, BV, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij) een zodanig onderscheid zou bestaan, dat daardoor zou kunnen worden gerechtvaardigd dat in geval van wanbeleid in de eerstbedoelde ondernemingen het enquêterecht niet als middel van redres zou kunnen worden aangewend”,²⁸ kan dat dan niet ook worden beargumenteerd voor personenvennootschappen met rechtspersoonlijkheid? Zeker nu ook bij personenvennootschappen doorgaans een bedrijfsmatig karakter aanwezig is. Is het enquêterecht hier dan ook niet een passend middel om de naleving van de normen te controleren en zo nodig af te dwingen?²⁹ Mij lijkt van wel. Ook omdat omstandigheden die nu gegronde redenen en/of wanbeleid opleveren, zoals machtsmisbruik, belangenverstrengeling, patstelling tussen partijen, het niet naar behoren verstrekken van informatie, het niet naar behoren voeren van een (financiële) administratie, en het uitlenen van activa van de vennootschap zonder enige vorm van zekerheid te bedingen, zich ook bij personenvennootschappen kunnen voordoen.

Men zou mij nog kunnen tegenwerpen dat personenvennootschappen een contractueel samenwerkingsverband zijn en dat de functionaliteit van rechtspersoonlijkheid bij de personenvennootschap hierdoor een andere is dan bij de Boek 2 BW-rechtspersonen. Die rechtspersoonlijkheid dient bij de personenvennootschap niet als aanknopingspunt voor vormgeving van interne rechtsverhoudingen, maar primair toe om de goederenrechtelijke rechtsverhoudingen goed te regelen. Dat neemt evenwel mijns inziens niet weg dat ook bij personenvennootschappen partijen desalniettemin gebaat kunnen zijn bij toepasselijkheid van het enquêterecht, ook omdat ook bij personenvennootschappen niet (altijd) alles contractueel geregeld zal zijn.

²⁸ *Kamerstukken II 1991/92*, 22 400, nr. 3, p. 4.

²⁹ *Kamerstukken II 1992/93*, 22 400, nr. 6, p. 10.

Ten slotte kan nog de vraag gesteld worden of dit dan niet tot overbelasting van de Ondernemingskamer zal leiden. In de praktijk zal het, zo vermoed ik, vooral om zaken met een groter belang gaan en dit zal dus vermoedelijk wel voor enige beperking van de instroom zorgen. Bovendien, als alle BV's onderworpen kunnen worden aan het enquêterecht, waarom dan niet alle personenvennootschappen?

Ik kom tot een afronding. Ik meen dat de mogelijkheid dat personenvennootschappen met rechtspersoonlijkheid ook onder het enquêterecht vallen een nuttige aanvulling is van het huidige recht.